

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Երկուշաբթի, գործնական ուղեւորությամբ գտնվելով Կասուսեանի երկրամասում, ինքնապաշտպանություն է գործել Ալեքսանդր Կասուսեանը, որը 80-ականների վերջին աշխատանքում էր ԽՄԿՄ գլխավոր դասախազի ժողովում, իսկ այնուհետև՝ երկրի գլխավոր զինվորական դասախազ: Այս մասին հաղորդում է «Ինտերֆաքս» գործակալությունը: Ա.Կասուսեանը, զբաղեցնելով ԽՄԿՄ գլխավոր դասախազի ժողովի ղեկավարի պաշտոնը,

սնտիմենտ էր Սուվոզայիի հայերի 1988 թթ. ջարդի գործը եւ սկանդալային «Գոլյան-Իվանովի գործը»: 90-ականների սկզբին նա հեռացավ դասախազությունից եւ սկսեց զբաղվել կոմերցիայով: Վերջին տարիների ընթացքում նա կորցրել էր որդուն եւ կնոջը: Դասախազությունից իր գործընկերների կարծիքով, որ հենց անձնական հանգամանքներն են դասախազի դադարում, որ 61-ամյա նախկին դասախազը վերջ տա իր կյանքին:

100 ՕՐ

Վարչապետի փոփոխություն չի փնտրում

Իր մասնույի ասույխում հայտարարեց Անդրանիկ Մարգարյանը

ԱՐԱ ՄԱՏԵՆՈՒՄԱՆ. Երեկ իր լուսավորական 100 օրվա կառավարությանը մասնույի ասույխում եր հրավիրել Անդրանիկ Մարգարյանը: Եվ ֆանի որ այդ փաստը համընկավ ԱՆԿԻՄ-ի հռչակագրի 10-ամյակի օրվա հետ, վարչապետը, մինչև հիմնական ասելիքին անցնելը, ներկաներին շնորհակալեց այդ առթիվ, նշելով, որ ԱՆԿԻՄ-ի հռչակագրի ընդունմամբ սեպտեմբերի 21-ի անկախության հռչակման հիմք դրվեց:

Անցնելով ասույխի բուն խնդիրն, Անդրանիկ Մարգարյանը նախ նշեց, որ իր գլխավորած կառավարությունը, ինչպես եւ նախորդ 2 կառավարությունները (Վազգեն եւ Արամ Մարգարյանների գլխավորած) բաց ծանր ժամանակներում ստացան, եւ վարչապետի պաշտոնը ինքն իր ստանձնեց բաց ծանր բարոյա-հոգեբանական իրավիճակում:

Ինչ վերաբերում է 100 օրվան, ապա դա վարչապետի հավաստմամբ, սիմվոլիկ է, որովհետեւ այդ ժամանակը իրեն չի սրվել «վարչապետին բաղել են մինչեւ մայիսի 12-ը, կառավարությանը մինչեւ մայիսի 20-ը, այսինքն մինչև նրա կազմավորումը», կանխորոշելով, որ չի աշխատելու: Երկուսը ասվել է նաեւ ԱԺ-ում

Անդրանիկ Մարգարյանը

կառավարության ծրագրերի մնալու մասնական եւ ասվում է այժմ: Մակայն վարչապետը վստահություն հայտնեց, որ ֆալսեթները որոշ քաղաքականների եւ լրատվամիջոցների այդ հույսերը չեն իրականացնում ոչ սեպտեմբերին, ոչ բյուջեային մեծարկումների ժամանակ ղեկները: Ինչպես նաեւ ընդհանրապես մոտակա ժամանակներում վարչապետի եւ կառավարության պաշտոնակալություն չի սղասվում: Շարունակելով կառավարությունում սղասվող փոփոխությունների մասին թեման, Անդրանիկ Մարգարյանը հնարավոր համարեց նման խնդիրների առաջանալը: Կառավարությունը ձեւավորվել է որոշակի փոխադարձ սկզբունքների վրա: Մակայն այժմ, երբ «Միասնություն» դաժնիքը միայն «ֆորմալ գոյություն ունի», հնարավոր են փոփոխություններ ֆալսեթային կառավարության մասին: Այդուհանդիս համարվեցին նախարարի եւ փոխնախարարի պաշտոնները:

ՀԱՍՏԱՆՈՒ

Նախագահ Բոչարյանը մեկնելու է Նյու Յորք եւ Շվեյցարիա, այնուհետև՝ Մոսկվա

Հավաստի աղբյուրներից տեղեկացանք, որ սեպտեմբերի 4-ին հանրապետության նախագահը մեկնելու է Նյու Յորք մասնակցելու ԱՄԿ-ի գլխավոր ֆալսուղար Կոֆի Անանիի հրավիրած Աշխարհի երկրների ղեկավարների համաժողովին: Բացի այդ կարելի է համաժողովից, նախագահը մասնակցելու է նաեւ Նյու Յորքում տեղի ունենալիքի բիզնես-ֆորումին: Ընդամենը 3 օր հետո նախագահ Ռ. Բոչարյանը մասնակցելու է նաեւ մեկ այլ բիզնես-ֆորումին, այս անգամ ժնեյում (Շվեյցարիա): Ավելի ուշ, սեպտեմբերի 25-27-ը սկսվում է նախագահի այցը Մոսկվա եւ Ռուսաստանի մեկ կամ երկու ուրիշ ֆալսեթներ:

Թուրքիան ղեկ է ձեռք բերում ժխտողական ֆալսեթայինությունից

ՄԱՍԿՎԱ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Միլիտեր»-ի լրագրող Շահին Ավիյալը անդրադարձել է Թուրքիայի կողմից Հայկական հարցի նկատմամբ արվող ժխտողական ֆալսեթայինությունները: Ըստ նրա, Թուրքիան թուլացնում է իր ժխտողական ֆալսեթայինությունը: Մասնավորապես, ըստ նրա, մի ֆանի աստիճանային առաջ «Թուրքիայում առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին կատարված դժբախտությունների մասին տեղեկություններ չկային: 60-ական թվականներին եւ այս մասին տեղեկացա ԱՄՆ-ում: Մինչդեռ այսօր Թուրքիան այս միջադեպը որակում է «սղանդ», միայն թե ոչ «ցեղասղանդություն»: Լրագրողը նաեւ համարձակությամբ գրում է, որ ԱՆԿԻՄ-ը, չնայած դեռ իրականության ճանաչումը արված համարձակ ֆալսեթ, չի կարողանում վերջնականապես ձեռք բերել «ժխտողական ֆալսեթայինությունից»: «Մեք ղեկ հեռու ենք ժխտողականությունից վերջնականապես հրաժարվելուց», գրում է նա:

Տեսաֆնությունը Պուլկինի հրադարձված տեղի ունեցած ղայթյունի մեջ հայկական հեթ չի գտել

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Պուլկինի հրադարձված տեղի ունեցած ղայթյունը Մոսկվայում «հայկական խմբավորման ներսում հաժվելի տարգման» հետեւան է «Ինտերֆաքս» հարցազրույցում վկայալույցելով սեփական հետախույզությունը, հայտարարել է Չեչենիայի Պեստրիկի ղեկավար Մալիկ Մալոյլաեւը, որ 100 հազար դոլար է խոստացել այդ ղայթյունը կազմակերպողների եւ կատարողների մասին «սղանդ տեղեկատվության» համար: «Հայկական խմբավորման «սանիթ» ասել է գտնվում մեթոդի կայարանների ստորգետնյա անցումների ողջ բիզնեսը: Եվ, ըստ մեր տեղեկությունների, ղայթյունիկ սարի օգնությամբ նրանք փորձել են հարթել դեղորայքի երկու կրակատեղիները», ասել է Մալոյլաեւը:

Ինչպես նաեւ են ռուսական ՉԼՄ-ները, Չեչենիայի Պեստրիկի ղեկավարի կողմից ֆրեյսեթային աշխարհի իմացությունը (նույնն է թե իր կաղե-րը որոշ «հեղինակությունների» հետ) հանրահայտ է, այդ պատճառով էլ կարելի է վստահել ստորգետնյա անցումներում «հայկական խմբավորման» կողմից բիզնեսի վերահսկման մասին արտահայտություններին: Ինչ վերաբերում է մոսկովյան ղայթյունին հայ բանդիտների «մեղակցության» վարկածին, ապա այստեղ կարելի է կասկածել, հայտարարում են ռուսական լրատվամիջոցները: Առաջին, պատեռնական հետախույզությունը ներսում է առել ղայթյունի ֆրեյսեթային վարկածը եւ ոչ մի «հայկական հեթ» չի գտել, եւ հիմք չկան ենթադրելու, որ ֆրեյսեթային ղայթյունի մեղակցությունը ղակաս իրազեկ են, ֆան ղայթյուն Մալոյլաեւը: Եվ երկրորդ, Մոսկվայում հայտնի է չեչենական եւ հայկական խմբավորումների մեղակցությունը ու անգամ թեմամբը: Հնարավոր է, այդ պատճառով էլ Պեստրիկի ղեկավարը «սղանդներ ուղղում է» հայկական համայնքի դեմ:

Նորվեգացիները վստահ են, որ «Կուրսկը» կործանվել է ներսի ղայթյունից

ՕՍԼՈ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Նորվեգական ղեկավարականները վստահ են, որ «Կուրսկ» ասոնային սուզանավի կործանման պատճառը նավում տեղի ունեցած ղայթյունն է եղել, հաղորդում է BBC-ն: Նորվեգիայի ՉՈՒ հրամանատարության ներկայացուցիչ, բրիգադիր Կիել Գրանդհագենը գտնում է, որ «Կուրսկում» ղայթել է տրոթել կամ որեւէ այլ արկ, իսկ դա, իր հերթին, հարուցել է երկրորդ, չափազանց հզոր ղայթյուն: Ոչ մի խոսք չի կարող լինել մեկ այլ նավի կամ օբյեկտի հետ «Կուրսկի» որեւէ բախման մասին, եւ բոլոր լուրերը այդ մասին ռուսական ֆալսեթայինություն են ներսի նրատակների համար, ընդգծել է Գրանդհագենը: Նորվեգացի ղեկավարականների կարծիքով, որ հաստատվել են նաեւ ուրիշ մասնագետներ, օգոստոսի 12-ին Բարենցի ծովում, «Կուրսկի» աղետի վայրում տեղի է ունեցել երկու ղայթյուն, ըստ որում երկրորդը մինչեւ 2 տոննա տրոթիլին համարձակ հզորությամբ:

Մասխաղովն Աղբեթանում է

ԲԱՔՈՒ, 23 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. ԱՆՏ գործակալության հաղորդմամբ, Աղբեթանի Մահմանաղայի ուժերի հրամանատարության բարձրաստիճան սղանդից մեկը հայտարարել է, որ ռուսական «Ինտերֆաքս» գործակալության արածած այն տեղեկությունը, թե Չեչենիայի ղեկավար Ասլան Մասխաղովը գտնվում է Աղբեթանում, չի համապատասխանում իրականությանը: «Ինտերֆաքս» գործակալությունը իր հերթին վկայալույցում էր ռուսաստանյան ոչ պատեռնական աղբյուրները: Աղբեթանում Չեչենիայի ներկայացուցությունն այս տեղեկատվությունը որակել է որոշե «արտուղ», իսկ Ալիեի աշխատակազմի սղանդ-ֆալսեթային հարցերով վարչության ղեկ Ալի Հասանովը դրանք անվանել է «անհիմն բարձրաստիճան»:

ՈՂ նախագահ Պուլկինը «Կուրսկի» նավաղետի այդ Իրեթա կյալիցնայի հետ

ԴՍ

«Հայկական ավիատուղիների» միլիոնը արան

1999 թ-ի ղեկները 24-ին «Հայկական ավիատուղիներ» ՊՓԲԸ ավիատուղիների վաճառի ֆալսեթային գրասենյակի տնօրեն Սուրեն Գրիգորյանը ֆալսեթային գրասենյակի դրամարկից յուրացրել է 42 մլն դրամ եւ դիմել փախուստի: Սուրեն Գրիգորյանի նկատմամբ ֆրեյսեթային համայնքի դասախազությունը: Գործը կասեցվել է, եւ Ս. Գրիգորյանը հետախույզվում է «Ինտերպոլով»: Նախաճնության մարմինը «մեծ է, շատ փախուստ է թողել» եւ ֆրեյսեթային գործ հարուցել վերոհիշյալ գրասենյակի դրամարկի գանձաղաններ Մարգարիտ Գեւորգյանի եւ Իրինա Վարդանյանի դեմ, 33 ր. օրենսզրի 132 հոդվածի 2-րդ մասով (2-8 ատարի ազատազրկում, ֆինանսական տույժեր), նաեւ «ՀԱՈՒ» գլխավոր հաժվաղային Արուր Գալսեթյանի դեմ 33 ր. օրենսզրի 134 հոդվածով (մինչեւ 5 տարի ազատազրկում, ֆինանսական տույժ, պատեռնականություն):

Երեկ Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի առաջին ատարի դասախազի Տիգրան Պետրոսյանի տեղի ունեցած առաջին դասախազի նիստը: Որոշե մեղադրող կողմ հանդես է գալիս Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի դասախազի ավագ օգնական Գուրգեն Պողոսյանը:

Ըստ մեղադրող կողմի, Մարգարիտ Գեւորգյանն ու Իրինա Վարդանյանը հանդիսանում են նյութա-

Տեսաֆնությունը ղայթյունի մեջ հայկական հեթ չի գտել

Նախագահին առընթեր մարդու իրավունքների հարցերի հանձնաժողովը օգոստոսի 23-ի նիստում հրապարակեց «Հոկտեմբերի 27-ի» գործով նախկին մեղադրյալ Նաիրի Բաղայանի զեկույցի հիման վրա հանրադատական դատախազությանն ուղղված դիմումի

հարցում հարուցված, Նաիրի եւ Կարեն Հունյացիները: Դատախազությունից ստացված մյուս տասնախանը վերաբերվում էր երեւ մահապատյալների դիմումներին, որոնք կալանավայր կասարած այցելություններից մեկի ժամանակ հանձնել էին հանձնաժողովների անդամներին: Սահադատ

զեկել էին տեսակցել նրա հետ՝ դատավորի թույլտվությունը չունենալու դատախազությանը (գործը ներկայումս գտնվում է դատախազության փուլում): Դատույր Հայրիկյանի ասելով, կարծում էին, որ հանձնաժողովի առջև այլևս փակ դուռ չդիմար է լինել, բայց այդպես չէ: Հանձնաժողովը լինելով սույն

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՐՈՒՄ

Բռնություններից մեկը հերքելու մեա, մեկ ուրիշը նույն բողոքն է ներկայացնում

դատախազին: Հանձնաժողովն իր դիմումով խնդրել էր դատել Ն. Բաղայանի կողմից արվող այն հայտարարությունները, որ նախաձեռնության ժամանակ ֆիզիկական բռնություններ են գործադրվել իր նկատմամբ, մասնագույց անելով նաեւ կոնկրետ անձանց:

Դատախազության դատախազը ասելով էր. «27.10.99 թ. ինչ 33 ԱՎ նիստերի դահլիճում Նաիրի Հունյացիի եւ մյուսների կողմից կատարված տեղափոխման ակտի առթիվ հարուցված ներկայումս գործով 33 գլխավոր դատախազի հանձնարարությամբ ստուգվել են մեղադրյալների նկատմամբ օրերահիվ լինելու խնդիր անդամների, 33 ներքին գործերի նախարարության եւ Ազգային անվտանգության նախարարության լինելու մեկուսարանների աշխատակիցների կողմից իբր գործադրված բռնությունների եւ անօրինական գործողությունների փաստերը: Արդյունում, 33 գլխավոր դատախազության կողմից 30.06.2000 թ. ինչ որոշում է կայացվել լինելու օրերահիվ խնդիր անդամների, ինչպես նաեւ 33 ՆԳԵ եւ ԱՆ ներքին մեկուսարանի աշխատակիցների նկատմամբ ներկայումս հետադիմում չի կատարվել հանցագործության դեմ թաքցնելու դատախազության դատախազից: Հիշեցնենք, որ բռնություններ գործադրելու վերաբերյալ դատախազությանը դիմումներ էին հղել նաեւ նույն գործով նախկին մեղադրյալ

ժի դատախազները դժգոհել էին իրենց նկատմամբ կիրառված դատախազներից, որոնց դատախազությունը դատախազներ էր, որ դատախազները ծիծե են ընտրված եւ թողել էր անփութիս: Բռնություն գործադրելու հայտարարություններից մեկի հերքումը ընթերցելուց անմիջապես հետո հանձնաժողովին զեկույցվեց մեկ այլ դեմոկրատիկ մասին: Վանաձորի թիվ 3 լինելու մեկուսարանի կալանավոր Հովհաննես Բարսեղյանի դիմումով եղել են մեկուսարանում: Կալանավոր բողոքել է նախաձեռնության ժամանակ իր նկատմամբ կիրառված բռնություններից, սակայն հանձնաժողովի անդամներին ար

դատախազին: Հանձնաժողովն իր դիմումով խնդրել էր դատել Ն. Բաղայանի կողմից արվող այն հայտարարությունները, որ նախաձեռնության ժամանակ ֆիզիկական բռնություններ են գործադրվել իր նկատմամբ, մասնագույց անելով նաեւ կոնկրետ անձանց: Դատախազության դատախազը ասելով էր. «27.10.99 թ. ինչ 33 ԱՎ նիստերի դահլիճում Նաիրի Հունյացիի եւ մյուսների կողմից կատարված տեղափոխման ակտի առթիվ հարուցված ներկայումս գործով 33 գլխավոր դատախազի հանձնարարությամբ ստուգվել են մեղադրյալների նկատմամբ օրերահիվ խնդիր անդամների, ինչպես նաեւ 33 ՆԳԵ եւ ԱՆ ներքին մեկուսարանի աշխատակիցների նկատմամբ ներկայումս հետադիմում չի կատարվել հանցագործության դեմ թաքցնելու դատախազության դատախազից: Հիշեցնենք, որ բռնություններ գործադրելու վերաբերյալ դատախազությանը դիմումներ էին հղել նաեւ նույն գործով նախկին մեղադրյալ

ժի դատախազները դժգոհել էին իրենց նկատմամբ կիրառված դատախազներից, որոնց դատախազությունը դատախազներ էր, որ դատախազները ծիծե են ընտրված եւ թողել էր անփութիս: Բռնություն գործադրելու հայտարարություններից մեկի հերքումը ընթերցելուց անմիջապես հետո հանձնաժողովին զեկույցվեց մեկ այլ դեմոկրատիկ մասին: Վանաձորի թիվ 3 լինելու մեկուսարանի կալանավոր Հովհաննես Բարսեղյանի դիմումով եղել են մեկուսարանում: Կալանավոր բողոքել է նախաձեռնության ժամանակ իր նկատմամբ կիրառված բռնություններից, սակայն հանձնաժողովի անդամներին ար

դատախազին: Հանձնաժողովն իր դիմումով խնդրել էր դատել Ն. Բաղայանի կողմից արվող այն հայտարարությունները, որ նախաձեռնության ժամանակ ֆիզիկական բռնություններ են գործադրվել իր նկատմամբ, մասնագույց անելով նաեւ կոնկրետ անձանց: Դատախազության դատախազը ասելով էր. «27.10.99 թ. ինչ 33 ԱՎ նիստերի դահլիճում Նաիրի Հունյացիի եւ մյուսների կողմից կատարված տեղափոխման ակտի առթիվ հարուցված ներկայումս գործով 33 գլխավոր դատախազի հանձնարարությամբ ստուգվել են մեղադրյալների նկատմամբ օրերահիվ խնդիր անդամների, ինչպես նաեւ 33 ՆԳԵ եւ ԱՆ ներքին մեկուսարանի աշխատակիցների նկատմամբ ներկայումս հետադիմում չի կատարվել հանցագործության դեմ թաքցնելու դատախազության դատախազից: Հիշեցնենք, որ բռնություններ գործադրելու վերաբերյալ դատախազությանը դիմումներ էին հղել նաեւ նույն գործով նախկին մեղադրյալ

«Կոնվերս» բանկը դիմել է դատարան՝ ընդդեմ ֆինանսների նախարարության եւ զինդատախազության

Երեւան, 23 Օգոստոս, ԱՅՅՅՍՍ ՏՄՊԱՆ: Օգոստոսի 23-ին Կենտրոն համայնքի 1-ին ասլանի դատարանում դատավոր Սարգսյանի նախագահությամբ քննարկվեց 33 ֆինանսների նախարարության եւ զինվորական դատախազության դեմ «Կոնվերս» բանկի ֆալսիֆիկացիայի հայցի դատական լինությունը: «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ-ն դիմել է դատարան, դատախազությանը, որ 33 ֆինանսների նախարարությունը փոխհատուցի 20 000 դոլար կազմող այն վնասը, որ բանկը, իր կարծիքով, կրել էր մեծական մեկ այլ կառույցի՝ զինվորական դատախազության գործողությունների հետեւանումով: Բանկը 1997 թ. վարել էր զեկույց Գրիգորյանին, գրավադրելով նրա «Հունիայ Սոնաս» մակնիշի ավտոմեքանակ, գնահատվելով այն 12 000 ամերիկյան դոլար: Նույն թվականին 1997 թ. զինդատախազությունը ձեռքարկել էր Գրիգորյանին, ընդամենը առգրավելով նրա ավտոմեք

նեման եւ չի վերադարձրել, ու դատարանը մեքանակը գործը 1998 մարտի 2-ին կարծելուց հետո: Վարկը ժամկետանց դառնալուց հետո «Կոնվերս» բանկը փորձել էր զինդատախազությունից ստանալ արդեն իր սեփականությունը հանդիսացող (ինչի մասին կար եւ դատարանի որոշում) մեքանակ, սակայն արդարյուն: Դատական կատարածում հրաժարվել էր կատարել դատարանի որոշումը, դատախազությանը թե չգիտի մեքանակի գնվելու վայրը: 36 ամիս անց, ս.թ. օգոստոսի 1-ին զինդատախազությունը անաջարկել էր բանկին ստանալ մեքանակ, սակայն բանկը հրաժարվել էր, դատախազությունը, որ մեքանակը 36 ամիս օտարացրել էր եւ կորցրել իր ռեկալայական գինը, որին նրանք տեղ էր նաեւ գների համընդհանուր անվունը վերջին երկու տարում: Բանկը ժողովում էր, որ վնաս էր կրել նաեւ այն այն դատախազով, որ

մեքանակ ժամանակին 12386 դոլարով (386 դոլարը կազմում էր վարկի տոկոսը) իրացնելով, եւ գումարը քրեանառության մեջ դնելով, նա կեանք էր 6-7 հազար դոլար: Զինդատախազության ներկայացուցիչները դատարանում ժողովում էին, որ մեքանակի ռեկալայական գինն իրականում ոչ թե նվազել, այլ աճել էր, ֆանի որ նման մեքանակներ, իսկ մեքանակի վազն էլ 36 մսում կազմել է ընդամենը 1100 կմ: Փակուղուց դուրս գալու համար բանկի ներկայացուցիչը առաջարկեց կատարել մեքանակի ադամնագիտական փորձաքննություն, դատարանը համար նրա արժեքը 1998 թ. մարտի 2-ին եւ 2000 թ. օգոստոսի 1-ին: Դատարանը որոշեց բավարարել միջնորդությունը եւ բանկի հազվի նկատմանը մեքանակի ռեկալայական արժեքի վերաբերյալ փորձաքննություն մինչ այդ կատարվելով գործի լինությունը:

«Հայկական ավիատուրիստների» միլիոնը սարան

Ամբաստանյալները ներկայացրին, որ Տնօրենը հաճախակի էր դատարանից գումար վերցնում, դատախազներին, որ անհրաժեշտ էր «ՀԱՄԻ»-ին: Տնօրենը հավաստեց, որ այս մասին տեղյակ է «ՀԱՄԻ»-ի ղեկավարությունը: Տարօրինակ է, որ նախաձեռնության մարմինները «ՀԱՄԻ» առաջնային ղեկավար են համարել «ՀԱՄԻ»-ի նախկին ղեկավարի հազվադեպին, թեպետ ավիաընկերությունում առկա է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի գծով տնօրինություն: «ՀԱՄԻ»-ի նախկին ղեկավար հազվադեպ մեղադրվում էր 33 ֆինանսների նախարարության 1993 թ. հաստատված «Գլխավոր հազվադեպի մասին» կանոնադրությամբ անազգված իր դատախազական դատախազությունները թեթի կատարելու մեջ: Ա. Դավթյանի փաստաբան Լիդիա Սիմոնյանը դատարանին միջնորդություն ներկայացրեց իր դատախազային մասով կարծելու ֆրակցիայի գործը, ֆանգի նախաձեռնության մարմնի առաջարկած 1993 թ. «Գլխավոր հազվադեպի մասին» կանոնադրությունը ուժը կորցրած էր համարվել 1996-ին կատարության որոշումով: Դատարանը մեքանակը միջնորդությունը, այսինքն մարդու դատախազում են չունեցած իրավունքները չարաչափելու

մեջ: Դատական նիստը հետաձգվեց մինչեւ օգոստոսի 29-ը: Հ. Գ. Որդեն կանոն այս անգամ էլ դատական նիստն սկսվեց մեկ ժամ ուսացումով, եւ որդես կանոն ադախով կած չէր վկանների ներկայությունը: ԱՆՆԱ ԳՈՐԴՈՒՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱՊԵՐԻՑ
Հրատարակչության Թ սահ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի ղեկավար խորհուրդ
Երեւան 375010, Կոմիտասի պող. 47
Ֆաքս 562863, ԱՏԻ (3742) 151065,
e-mail: azg2@armico.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈՒԲ ԱՆՏԻՍԻԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ԳՐԻԳՐԻ ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ԳՐԻԳՐԻ ԶՈՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային
ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային ռաւտածը
«Ազգ» թերթի
Յոլումը «Ազգին» դատախազի է
Կիրթեր չեն գրախուսում ու չեն
վերադարձում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Իրականություն

Դեղին դեղ, սակայն կարծես կանխանակաբար հանրաժանության ենթարկված...

կվս/ժ, որը կազմում է հզորության հազիվ 18 տոկոսը: ԱՆԿ-ի դարաշրջանում գործում է անվտանգության գործընթացը...

գեոկլիմայի նախարարությունը աշխատանքներ է անում ներգրավել իր արտադրության մի օղակի, որը որոշես արտադրանքի մի սեսակ հեռարկված...

ություններին), սակայն երբեք, կրկնում են, երբեք անգամ ակնարկ չի արվում, թե ինչ օգտակար գործողություն...

Էադես մտածողի է սեփական է ներգրավել հանդիսացող հանրաժանության ջրային ռեսուրսների համ...

ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱ

Խաբկանից դեղի իրատեսություն

հավաստիացումը, թե Սեծամորի կայանը կարող է ամպահովել օրը 9,2 մլրդ կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա, ասվածի հավաստումն է ԱՆԿ-ի Կա...

հանրաժանություն ներկրված զագն ու մագուրը, գումարելով այդ տարում Սեծամորի ԱՆԿ-ի 5,7 մլրդ կվտ/ժամը...

չնօժեց: Եվե՛ր ընդունեն, որ այսօր այս թափանցող ներկայացմանը դառնի չէ, անհրաժեշտ է համակարգի խնդիրները ա...

առաջարկում ընդունված է առաջին զգնել ռականական ցուցանիշներից ելնելով: Քս էներգիայի միջազգային կազմակերպության 1999-ի «Տե...

խարեն դեղին-դեղի խոսվում է նոր աստնական կառուցելու ցանկության մասին, մոռանալով, որ առաջարկում առկա մարում է դրանցում էլեներգիա արտադրելու երբեմնի ո...

«Մեղրագետ» նախադրանք գիտեր, որ չի բարձրանա Արարատ

Գիտեր են սակայն մինչև վերջին թափ մասնակցություններն խաբում էր: «Ամեն ինչ կարգի է, եւ որեւէ արգելիչ չկա»:

բյուն: Բայց Ղազարը ոչ միայն հավի շնայան իր անվանումը արտադրելու համար էր նախադրանքում որոշել էր իր պայմանները:

լուրջուն թափելով՝ Գեո Ավելին, իրենց մեկնելու են քույրականության ունենալու մասին շարունակվում են թերթերում հոգվածներ թաղաքը:

գումարներ հավաքելով: Միայն «Արարատ» վերարտադրող ընկերության ղեկավար ՍԳԼ, ճեշեցին քույրականության խնդիրը եւ հրաժարվեցին մասնակցել արտադրությանը:

մակերկրայինը զգուցացվել էին: Կարծում են, որ կարելի էր ավելի կազմակերպված գործել, կարելի էր ժառանգական ուղիներով փորձել անել, բայց նրան ինքնազույգ գործեցին, դրա համար էլ այսօրվա հեշտան էր անցավ...:

ՄԱՐԿԵՏԻՆԳ ՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏՈՒՆՆԱԿԱՆ ԲԱՇԽՆԱԿԱՆ ՍՊԻՐԻՏՈՒՅԱԿԻ ՍՊՈՐԿԱՆ

Ադրբեջանի ազգայնական «Վահդաս» կուսակցությունը 1998 թ. նախագահական ընտրություններում դաժնաբեկ «Մուսավաթի» առաջնորդ Իսա Գամբարի թեկն ծուրյունը: «Վահդասը» եւ «Մուսավաթը» գաղափարախոսությամբ շատ են, սակայն օրենս «Վահդասի» առաջնորդ Թահիր Քերիմլին ափսոսանով ասաց. «Մենք «Մուսավաթին» հորդորեցինք հեռու մնալ կլանային կուսակցություններից, սակայն աղափարում: Իսա Գամբարը համագործակցության մեջ մտավ էրիքար Մամեդովի (Ազգա-

րակի, երբ վերջնականապես վճռվի ընտրություններին մասնակցել-չմասնակցելու հարցը: Արդեն դարձ է ազդեցիկ մեկ այլ Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության (ՄԴԿ) համամասնական ցուցակը, որը գլխավորում է կուսակցության առաջնորդ Չարդուց Ալիզադեն: Ի դեմ, ՄԴԿ-ն Ադրբեջանի այն հազվագյուտ ուժերից է, որ Բաքվի իշխանություններին ԼՂ հարցում կոչ է անում ուղղակի բանակցել դառաբաղցիների հետ: Վերջին տարիների տարբեր ընտրություններից Միլլի մեջլիսի այս ընտրությունը, ավելի ծիծ-

Ֆազ Ալիեւը (էլիթեյի երկրորդ ազգանունն է) կաստի հակառակորդներ են եղել: Սակայն Ադրբեջան այն երկիրն է, որտեղ հաղափարաբար ընթանում է ոչ թե գաղափարների, այլ կլանների միջուկ: Ֆ. Ալիեւը եւ Ա. Ալիեւը (էլիթեյ) չեն կարող հակառակորդներ լինել, քանի որ ներկայացրել են նույն կլանը: Դժվարին դառնում էր երկու Ալիեւները սատարել են միմյանց: Դեռ խորհրդային տարիներին Աբուլ-Ֆազ Ալիեւը (էլիթեյ) հակախորհրդային եւ ազգայնական գործունեության մեղադրանով դատապարտվեց

Պուսիսի վարկանիշը երեւաց

ՄՈՒԿԱՎ, 23 09/08/2000, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ: «Նեզավիսիմայա զագեթայի» Ինտերնետային «Պուսիս» կվեբերային կայքի միջոցով Պուսիսի օգտին, երբ նախագահական ընտրությունները կայանային հիմա» հարցման մասնակիցները օգոստոսի 23-ի, ժամը 11:30-ի դրությամբ դասասխանել են հետևյալ կերպ. 338-ը (31,4%) դասասխանել են «այո», 674-ը (62,5%) «ոչ», չեն կարողացել կողմնորոշվել 65 (6,0%) հարցվածներ:

Ալիեւը սեղանների վերջին կմեկնի Իրան

ԲԱԲՈՒ, 23 09/08/2000, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ: Սեղանների վերջին Ադրբեջանի նախագահ Ֆեյդալ Ալիեւի Իրան կատարելից դադարեցնելու հարցը, «Փայմ Նուսրին» հաղորդել են Ադրբեջանի ԱԳՆ-ում: Քննարկվելու է նաեւ Բաքու-Մասաւա զագասարի վերականգնման հարցը: Իրանական կողմը առաջարկում է այն վերածել նավթամուղի եւ հասցնել մինչեւ իրանական Թալիք հաղաթ, որտեղից սեղի նավթավերամշակման գործարանում վերամշակվի նրանով ստացվող ադրբեջանական հում նավթը:

Միւրիայի դիրքորոշումն անփոփոխ է

ՊԱՍԱՎՈՍ, 23 09/08/2000, ՄԱՍՔԵ: Միւրիայի արագորոնախարարը հեռախոսազրույց է ունեցել ԱՄՆ ղեկավարող Մարտին Օլբրայթի հետ, որի ընթացքում հավաստել է մեծաթեւեւյան կարգավորման առնչությամբ Դամասկոսի դիրքորոշման անփոփոխությունը: Նա, մասնավորապէս, հայտարարել է, որ Միւրիան նախկինի մեծ անհրաժեշտ է համարում խաղաղության հաստատումը Մերձավոր Արեւելու, Իսրայելի կողմից Գոլանի բարձունքների եւ Արեւելյան Երուսաղեմի ազատումը: Միւրիայի ԱԳՆ-ի ներկայացուցչների սվայներով, հեռախոսազրույցի ժամանակ Միւրիայի եւ Իսրայելի միջեւ խաղաղության հաստատման վերաբերյալ երկխոսության վերսկսում է, որը դարձրեցվել է այս արվա հունավարին:

Երկրաւարժ Թուրքիայում

ՄԿՎԱՐԱ, 23 09/08/2000, ՄԱՍՔԵ: Թուրքիայում 4,3 բալլ ուժգնությամբ երկրաւարժ է տեղի ունեցել: Ամենամեծը ստորերկրյա ցնցումները գրանցվել են Անկարայից 70 կմ հեռավորության վրա գտնվող Բեյլիսարի շրջանում: Այդ քնակալայրում վնասվել է 50 տուն, այդ թվում մեկ դպրոցի շէնք: Տուժածների մասին հաղորդումներ չեն ստացվել:

Գրոհայինների հերթական հարձակումը Ուզբեկստանում

ՄՈՒԿԱՎ, 23 09/08/2000, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱԴԱՆ: Տաջիկա-ուզբեկական սահմանի վեց խախտողներ են տղանվել երեւաթքի ռուս սահմանադաշնակների կողմից: Աստիճանաբար զորքերի մասն ժառանգության հաղորդմամբ, նրանք փորձում էին աֆղանական սարածից անցնել Տաջիկստան Փյանջ գետով: Աստիճանաբար նրանք են բացել այն բանից հետո, երբ սահմանախախտները զինված դիմադրություն են ցույց տվել: Տաջիկական խորոք արվարձաններում, Աֆղանստանի սահմանի մասնակայրում հայտնաբերվել է զարցնի զինամաթան: Ըստ սահմանադաշնակների ներկայացուցչի, այնտեղ հայտնաբերվել է մի շարք համակարգերի զինամթեր, ներառյալ նոսրակներ, ինչպէս նաեւ ծեղի նոսրակներ եւ մոտ 20 ակն:

Շվեյցարիան էլ դրախտ չէ

Երբ ընթացիկ արվա մայիսին Շվեյցարիայում գործազրկության մակարդակն իջավ 1,9 տոկոսի, երկրի ներքին տնտեսության նախարարի ուրախության լախ լիար, աղափարված էր քնակալության զրեթ լիվ զբաղվածություն: «Պուսին» հանդեսը մասնավորապէս գրում է, որ բարձր ակնազնված արժեւնեցող ներքին տնտեսական իրոններում (ներկայացուցչություն, օդային փոխադրումներ, ավտոմոբիլաշինություն, հեռագոսական աշխատանքներ) Շվեյցարիան արդեն իսկ որակյալ աշխատուժի կարի է զգում: Բարձրակարգ մասնագետների թվաւաթ կարող է հանգեցնել առաջակող աշխատավարձերի հետագա բարձրացմանը, որն էլ իր հերթին կխորացնի տղած եւ կրկնակցի շվեյցարական ֆրանկի դիրքը:

Ադրբեջանը խորհրդարանական ընտրությունների նախաճեմին

Նախկին նախագահ Մուրալիբովն ունի ամենաբարձր վարկանիշը՝ շուրջ կես միլիոն ընտրական ձայն

յին անկախություն կուսակցության (ԱԱԿ), Աբուլ-Ֆազ էլիթեյի (Ազգային ճակատ (ԱՃ), Ռասուլ Գուլիեւի հետ): «Կլանային կուսակցություն» հասկացությունը բնորոշ է նախկին ԽՍՀՄ մահմեդական համադաժնություններին: Ադրբեջանում առկա են ազդեցիկ երեք կլաններ. ա) նախիջեւանյան-հայաստանյան, բ) դարաբաղա-դազախյան, գ) Բաքվի խմբակցություններ, որոնց միավորում է դարաբաղա-դազախյան եւ առանձնապէս նախիջեւանյան-հայաստանյան կլանների նկատմամբ խորը ատելությունը: Միւս հիմնականում այս երեք կլաններն են ներկայացնում Ադրբեջանում գրանցված 38 կուսակցությունները:

Նախիջեւանյան-հայաստանյան կլանին (այս սերմինը ընդունված է Բաքվում) են դասակարգում նախագահ Ֆեյդալ Ալիեւի «Ենի Ազերբայջան» (ԵԱ), Աբուլ-Ֆազ էլիթեյի «Ազգային ճակատ», Իսա Գամբարի «Մուսավաթ» կուսակցությունները, որոնք սոցիալդեմոկրատական վերջին սվայներով ունեն ամենաբարձր վարկանիշը: Այս կլանն է ներկայացնում նաեւ Միլլի մեջլիսի նախկին խոսնակ, ԱՄՆ-ում աղաստանող Ռասուլ Գուլիեւը: Վերոնշյալ չորս գործիչներն էլ ծնունդով նախիջեւանից են կամ նրանց նախնիները նախիջեւան են գնացել Ֆայասանից: Ադրբեջանում մեկ այլ ազդեցիկ Ազգային անկախություն կուսակցության (ԱԱԿ) բարձրում մեծ թիվ են կազմում նախկին հայաստանաբնակ ադրբեջանցիներն ու նախիջեւանցիները, սակայն առաջնորդ էրիքար Մամեդովը սնկի բալիւցի է: Դեռ 90-ական թթ. սկզբներից Մամեդովը ընդդիմության բարձրում էր: 1992 թ. Մուրալիբովի 'ի դեմ դաշինքում աջակցեց էլիթեյի, 1993 թ. անցավ վարչապետ Մուրեթ Զուսեյնովի եւ Ֆեյդալ Ալիեւի կողմը, այս անգամ դաշինքում էլիթեյի եւ ԱՃ-ի դեմ, ապա, Ալիեւի իշխանության գալուց հետո նրա կաստի ընդդիմադիրն է:

Մամեդովը վերջին քանակաւ ԱՄՆ-ից, որտեղ հանդիմել է Ռասուլ Գուլիեւի, ԱՄՆ ղեկավարողի շեղակալ Թալիբի, ղեկավարողի նորանկախ երկրների գծով խորհրդակցական Սեւաստովիչի, կոնգրեսմենների հետ: Թե հասկապես ինչի ներքե են ընթացել բանակցություններ, ադրբեջանական մամուլին անհասանելի է սակավին, սակայն Մամեդովի այդին անմիջապէս հետեւեց Օլբրայթի նամակը Ֆ. Ալիեւին, որ անհանգստություն էր արտահայտում այս առնչ Ադրբեջանում կայանալի խորհրդարանական ընտրությունների ազատ, արդար անցկացվելու ցուր: Մամեդովի «ուսակցությունը, ինչպէս եւ 20 այլ կուսակցություններ մասնակցած են երբ «Ընտրությունների մասին» եւ «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մասին» օրենքներում փոփոխություններ լնցվեն, ապա կրոյկոսեն ընտրությունները: «Չերկալու» թերթի կարծիքով, անկախ ամեն ինչից, ԱԱԿ-ն կմասնակցի եւ համամասնական, եւ մեծամասնական ընտրակարգին: Ե. Մամեդովը ասում է, որ համամասնական ցուցակը դատարան է եւ կիրառա-

Էլիթեյի ղազաղը Անկարայի օդանավայանում: Անկախ Ադրբեջանի առաջին նախագահը երեք տեսական զինակցերով բազմեց Բաքվում:

նախընտրական քաղաքացիական ընտրություններում, որ նույնիսկ ամենաազգայնական ուժերը այլեւս չեն փորձում դարաբաղի հարցը անհարկելով ծայրեր ստանալ, կամ այս խաղափարը ստանել է իրեն, կամ էլ Ադրբեջանում ընդունում են ԼՂ-ի «դե ֆակտո» անկախությունը: Դարաբաղի հարցում չափավորական Ալիզադեն հետաքրքիր մեկնաբանություն է տվել. «Նրան, ինչ կասարվում է «Ազգային ճակատ» ներքում, նախագահ Ալիեւի մասն է խաղը», մեկ անգամ եւս հիշեցնելով, որ մինչեւ այսօր Ա. էլիթեյի դաշինքում խմբակցվել էր Ֆ. Ալիեւի դիմակարգը:

«Ազգային ճակատը», ըստ նուրբան, դատարան է: Կուսակցությունը ձգտում է բարեփոխական եւ ղախողական քեւերի: Էլիթեյը չիամցրեց իր դիրքորոշումը արտահայտել (օգոստոսի 22-ին մահացավ Անկարայում), իսկ ղախողականները, կուսակցության փոխնախագահ եւ օրենս կուսակցությունից վարված Ֆազիլ զագաբարովը իր համակրաներով հավանաբար կմասնակցեն ընտրություններին: Սա լուրջ հարված կլինի ոչ միայն ԱՃ-ին, այլ եւ «Մուսավաթին», որի առաջնորդներ էլիթեյն ու Իսա Գամբարը դատարանում էին ընտրությունների գնալ դաւիւնով:

Բաժնու ղիտորները չեն բացառում, որ ԱՃ-ի դատարանը, «Էլիթեյ-Գամբար» դաւիւնի ստեղծումը նախիջեւանյան-հայաստանյան կլանի «սանի» Ֆեյդալ Ալիեւի մահուց հետո է: Դիտորները ղեկում են, թե այս կլանը Ադրբեջանում իշխում է դեռ 60-ական թթ. եւ անկախ կլանի ներքում առկա հակասություններից, թույլ չի տա իշխանության կորուստ, ինչպէս թույլ տվեց 1991-92 թթ., երբ նախագահ ընտրվեց Այազ Մուրալիբովը, որը, սակայն, էլիթեյի, Ալիեւի, Գամբարի, Գուլիեւի մեծամասնակցի իր հովանավորների մոտ Մուսկալ:

Երկարատե բանաւորության: Էլիթեյը միայն 1,5 տարի «նսեց», օգոստոսյան ծեղ մեկնեց այն ժամանակ ՊԱԿ-ի զեւերալ Ֆեյդալ Ալիեւը: Էլիթեյը երախտանո չէ, եւ երբ դարձավ Ադրբեջանի նախագահ, իր եւ կողմնակիցների աջակցությամբ Ֆ. Ալիեւին դարձրեց նախիջեւանի ԻՂ ղեկավար: 1993 թ. սկզբին արդեն էլիթեյը այլեւս անկարող էր ղեկավարել նախաին Ադրբեջանը: Էլիթեյը Ալիեւին նախիջեւանից հրավիրեց Բաքու, տեղի ունեցավ երկու նախագահների ուրժամա առանձնազրույց, որից հետո Ֆեյդալ բեյը մեկնեց Մուսկալ, հանդիմեց ԱՄՆ-ի, Թուրքիայի դեստանների հետ: Կլանային ժառանգականությունը երաւիակորելու համար ղեժ էր խաղի եւս մեկ դերակատար: Գնդապետ Մուրեթ Զուսեյնովը Գյանջայում խռովություն է բարձրացնում, ղախանքում էլիթեյի հրաւարականը: Էլիթեյը դիմում է Ֆ. Ալիեւի օգոստոսյանը, հասուկ իննաթիւ ուղարկում նախիջեւան: Ֆ. Ալիեւը Բաքու է ժամանում հաղթանակած, որտեւ Ադրբեջանի փաստացի նախագահ:

Ըստ Ադրբեջանի սահմանադրության, նախագահի հրաւարականի, մակնան ղեղում նախագահի դարաւարակությունները դրվում են Մեջլիսի խոսնակի վրա, մինչեւ նոր նախագահական ընտրություններ: Նախիջեւանյան-հայաստանյան կլանն իր իշխանությունն աղախովելու համար ղեժ է ունեւն իրեն ենթակա Մեջլիս: Այս կլանին անհանգստացնում է Մուրալիբովը, որի վարկանիշը Ադրբեջանում չափազանց բարձր է: Սակայն նախկին նախագահի նկատմամբ հարուցված իրական գործը ուժի մեջ է, եւ Մուրալիբովը չի կարող վերադառնալ Բաքու: Մուրալիբովը Ալիեւի կլանից չէ: Բացի այդ, Մուրալիբովն անընդունելի է նաեւ Թուրքիայի եւ ԱՄՆ-ի համար: Ալիեւի իշխանության փոխանորդի փնտրությունները արտանակվում են:

ԹԱՄԱՌԱ ԿՆԱՐՈՒՄԱՆ

Բացի դրանից, երկուսն կրկին ներքին վերել է սկսվել, որն այս տարի, ըստ կանխատեսումների, կհասնի 3 տոկոսի: Բայց դարձվում է, որ այս դրական ցուցանիշներն ուրախացնում են ոչ բոլորին: «Եզնածամների ղախներն աշխատանքային յուրաւանյուր առաջարկին արձագանքում է նաեւ մարդ, քայքայ եր ամեն ինչ բարվոք է, նաեւ հայտարարություն է հարկավոր մեկ որակյալ մասնագետ ընդունելու համար», ղախերակո կերով դժգոհում է լուզանցի ծեղարկաւերերից մեկը:

Երեւի ծիծ են ասում, որ երկրի վրա դրախտ գոյություն չունի: Բանգի խոցելի են ինչպէս գործազրկության լայն տարածումը, այնպէս էլ լիվ զբաղվածությունը:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մական է, քե՛ն ծանծան հիշող-ներով և ճանաչվում: Բանաստեղծ է ձայնավորված գործիչ Վարդեն Գաբրիելյանի դասագրքում այս անսովոր մասնակցությամբ մի տղայի դեմքով: Երբ նրան լավ գիտես, երբ սարկերի ընթացումն ազդեցորդ էր (քե՛ն ոչ անհամար) առիթներ են ունենում ճանաչելու նրա՝ առաջին անգամ երբ լուրջին հասնող «դասարանը»:

Դժվարանում են, բանգի մյուս ծածկերն իրենց որոշակի՝ բոլոր քե՛ն քե՛ն, քե՛ն ինչ մեծ, աստ քե՛ն մի ղարձգներն ունեն, մինչդեռ Վարդենի արդեն հասուն սարի է, զուցեք ալելի, որ երկու քե՛ն երեկ մասնակցող է սալիս: Հավաստի համար մեկը մյուսից համար: Բայց ախ ու սես, որ իր մեղ-

շիվանների մասուցներում:

Վարդեն Գաբրիելյան իմ իմացած միակ վավերական բանաստեղծն է, որին ես ծանոթացա նախ ես առաջ որդես սփյուռփայլ մասվորական, առաջ որդես խմբագիր՝ 1959 թ. Պոլսում լույս ընծայած իր «ԹԹ» գրական փոփոխ, բայց չափազանց արժեքավոր հանդեսով: Մեր ծանոթության երկու կողմից երբ երբ քե՛ն, երբ ես իմացա, որ նա նախ բանաստեղծ է, ես իսկական բանաստեղծ, երբ կարդացի նրա Պոլսում տպած «Իմ մասիս» ժողովածուն, որի վերնագիրն, անուշիկ, գրվել է ընթացումը է «Իմ Մասիս»:

1963 թվականն էր, ես աշխատում էի «Հայրենասիրություն»՝ որդես խմբագիր ես մասնում էիմ այդ ժողովա-

ղի մեջ է նախ այդ գործի բանաստեղծը լինելու:

Վարդենի իր գործնական աշխատանքն էր ընդհանրապես անօրյա կյանքում մեզապես եղավ այդ բանաստեղծը՝ գործի մեջ, ընկերական հարաբերություններում ես, իհարկե, սեղանի շուրջ... Անուշիկ, թե՛րհավաստե՛ր կլինեն, ովքեր կփորձեն կասկածով նայել նրա բանաստեղծական գործնականությանը, ոչնչվելով, քե՛ն նրա գեղարվեստական մասնակցությունը միայն անհիմն էր: Թե՛րհաս... բերես... որոշ չափով... Բանգի այդ բանաստեղծականությունը մեզապես կիրառելու համար, այնուամենայնիվ, ինչ-որ ակունք էր դրեց, սակայն, երբ Վարդենի նոտաները միայն կուսակցական լինեն, երբ նա չունենա իր ազգային

նոր հայտնությունը ընթացիկ: Չորս գրույկի մեջ էլ ընդհանուր մի բան կա, սուսկումն աշխարհից, ասես հիմա նկատեց մարդկային ցեղի բոլոր այլանդակությունները, դասանությունները, կեղևն ու արագ... «Դու ծնվել ես մարդ մնալն է դժվար», գրում է բանաստեղծը:

Արդի աշխարհում «մարդ մնալու» դժվարին առաջնությունն է փորձում իրացնել նա իր ժողովածուների մեջ: Եվ կարո՞ղ է արդյոք այդ գիտական ոգևոթ խելացուն աշխարհին նորից մարդանալու, երբ, իհարկե, մինչ այդ մարդկային է: Հավանաբար ոչ, Բանգի դարը հետեւությունը նա գրում է. Իմ մասնակցությունը չթեքեցա՞վ վիսե՞ն աշխարհում ինչ՞ ծանրացավ... Վարդենի Վարդենյանի համար քաջվել է նոր ժամանակի թափարկան օգտակար գործունեություն իր իսկ սեփական մարտնչություններում:

Նոր առաջնություն Վարդենի Վարդենյանի համար

Հայ բնի վերջին մոխրակոնքից Վարդենի Վարդենյանի համար քաջվել է նոր ժամանակի թափարկան օգտակար գործունեություն իր իսկ սեփական մարտնչություններում:

Վաստակավոր արվեստագետի մոտ է եկել սուկ դերասանական ելույթների սահմաններից, ես բարձր մի սերը սարածելու համար հաջողաբար սկսել է այցելել Հայաստանի գործարաններ երկարակյալի մարտնչություններին փոխանցելով ցեղի ծայրը: Դերասանուհին, որ փոքր սարկից հայրենադարձվել է Ռուսիայից, ամեն առիթով ես բնության հայտնաբերում է, որ ինչ գեղուն Հայաստանից: Հավաստիացում է, որ երբ նավը վթարեցավ է, նավաստիները մնում են ցմահ:

Վերջերս «Հայկաբեկ» գործարանի դաժնի մեջ ունեցած ելույթի ժամանակ նա ես մեկ անգամ վճռականորեն «ոչ» ասաց հայրենիցի մեկնելու զարավարին:

Սամուելյու համար Վարդենյանը ընտրել էր Ավեսիս Ահարոնյանի «Ազատության ճանապարհին» գրից հուզիչ մի դրամատիկ «Համզեն»: «Համզեն» Սասունում հայցնի էր որդես գյուղ այրող է «զխակեր», Բանգի որ երեք ամուսնություններից հետո մնացել էր անգավակ: Համզեն, այո, իր սեփական գյուղը է այրում: Նա առաջին օրից միայն էր Հայ հեղափոխությանը հայրենի Սասունում երազում էր մի որ հանդիման մեծ ֆիդայի, գորավար Անդրանիկին Սասուն արծվին, որ սավանում էր լեռ ու գյուղ:

Թուր Խուրմանը, երբ հարձակվում է Համզե գյուղի վրա, ժողովուրդը, Անդրանիկ իր ֆիդայիներով բարձրանում են լեռը: Համզեն հայրենի գյուղի վերջին լուրջ էր:

Նա կրակին էր սալիս բոլոր սերը սկսելով նախ իր սնից: Առաջադրված թե՛նումն միայն այրված սերը բողբոջ էր: Նա բազմիցս կրկնել էր այրելու գործողությունը, աղա վերակառուցել էր խրճիթը:

Հեռավորի էր դասավանդի ավարդը: Համզեն մահանում է թե՛նումն գեղակից Անդրանիկի ձեռներ վրա: Նա փառք իրականացել էր:

Մարտի է, որ «Հայկաբեկի» մարտնչությունը հետեւին նախ ուրիշները սարածելով հայ արվեստը մեր մյուս բնականությամբ ես գործարաններում:

ՄԱՆԱԿ ԳՐԱԴԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

Քինապենի երկու փուլով

Երեւան, 23 09.08.2000, ԱՆՅԱՆ ՏԱԿՍԱՆ. Ժամանակակից արվեստի Գյումրու միջազգային երկուրդ թեմալեին, որի մասնակցական բացումը կայացավ օգոստոսի 19-ին սեղի Գեղարվեստի պալատում, մասնակցություն էր ունեցող հայտուր նկարիչներ ավելի քան 20 երկրներից (Ռուսաստան, Վրաստան, Կիորս, Արգենտինա, Թուրքիա, Գերմանիա, Ավստրալիա ես այլն): «Անցում գրոյական կեանք» խորագիրը կրող փառաշունչ մասնակիցները մեկ ամսվա ընթացքում կներկայացնեն իրենց աշխատանքները՝ «գրոյական կեանք»-ի անցումային 2000 թվականի մասին սեփական մեկնություններով: Ըստ «Քինապեն-2»-ի կազմակերպիչների, այս սարի չափազանց մեծ բովով աշխատանքների արվեստագետներ են ցանկություն հայտնել մասնակցել թեմալեին, որի դասավանդը «Քինապեն-2»-ը կանգակցիլի երկու փուլով: Հայրող մարտ անցկացվելի 2-րդ փուլի մասնակցելու համար կհրավիրվեն աշխատանքի այլ արվեստագետներ ես: «Քինապեն-2»-ի անցկացմանը արակցել են Գյումրու արտադրությանը ես ժամանակակից արվեստի Գյումրու կենտրոնը, ինչպես նախ մարդկային գերագնաց միջազգային կենտրոնը: Լեւեն, որ Գյումրու առաջին թեմալեյն սեղի է ունեցել 1998 թ.-ին:

Բանաստեղծ կյանքում եւ կյանքային քանաստեղծության մեջ

Վարդեն Գաբրիելյանի Ա. Բ. Գ. Գ. քանաստեղծական շորս ժամանակների եւ նրա ծննդյան 60-ամյակի առթիվ

Տեղեկանք

Վարդեն Գաբրիելյանը ծնվել է 1939 թ. Աստրուղյում: 1963-68 թթ. սովորել է ավարտել է Երեւանի ռեժիսորական պատերազմական ֆակուլտետը: 1968 թ. Փարիզում հիմնադրել է «Երեւանի» հրատարակչությունը, որը մեծ գործ է կատարել հայկական դասձա-մեկության, գրական արժեքների հրատարակման, մանկատասանական

գրականության սարածման գործում. հասկացնելու հրատարակչությունը Բելյուս սեղափոխելուց հետո: Դեհագրում «Երեւանի» կազմակերպում է հայ ամվածի նկարչուների ցուցահանդեսները սարքեր երկրներում: Վ. Գաբրիելյանը մեծ ծառայություն ունի նախ կատարողական արվեստի սարածման գործում: Մեր ժամանակներում սարքեր երաժշտությամբ ու համայնությունը նրա կազմա-

կերպումը հյուրախաղեր են ունեցել սարքեր զարթոցախմբում:

Վ. Գաբրիելյանը սկսել է ստեղծագործել դեռ երեք տարեկան հասակում: Դեհագրում նա հրատարակել է «Իմ Մասիս», «Ձույզ ալեթ», «Չաս լավ է», «Կյանքի դուրան», «Վերցրել մի դուրս երկնի մովից» ես այլ 13 գրքեր: Այժմ աղղու է ստեղծագործում է Լու Աճախյան:

ուով, քե՛ն մեղում, նրան գիտե՛ն գեղարվեստը մեկով: Եվ զուցե դրանում կա ինչ-որ օրինաչափություն: «Մեկուրային գործիչ»՝ դասանականություն ու գրասենյակ բուրդը բնութագրող գործածեցին «բանաստեղծն»՝ արդարացելու ես հիմնականում համար: Սակայն դրանով, կարծում եմ, չկարողացան վերջնականորեն սահմանել այն խորումն ու բանաստեղծական գործունեությունը, այն բացառիկ նվիրումը, որը նա գուցաբար էր արդեն երեսուն տարուց ավելի: Գուցե ավելի ծիծեղելի ասել հայ արվեստի ամենագուրդ նվիրյալ կամ, դարձապես, մեակ:

Գրում եմ ես անմիջապես դասկարգում ուսանց խոճոռ ու դժոխ դեմքերը, իբր այդ բնութագրող, մանական դրանցից առաջինը, նախաստեղծում ու խոսքերն վերադարձված են մասնակցողության սիստոլովոր, զանազան ծանուցած անձանց, մեր մեկուրային յուրաքանչյուր «նմանակատարային» համար (որը եղել է, կա ես կլինի): Եվ ավելում են այդ բաները ոչ միայն մեծարելու, այլեւ բանականների (նախնականն Լեւենի, իսկ այժմ Սասնոյի) ճամփան բացելու համար: Ընթացումով գարդալելու վստահ Վարդենի յի սրբանուն, քե՛ն կարող այն դասանումով, որ նրա գործունեությունը, ինչպես նախնականն, այնուհետ էլ հիմա, որն էր դասանական-լիցնակական դասկարգողների մեջ յի ծնունդ: Ավելին, ինչ ու նոր աղղատար-լիցների սեսակությունը դիված նա գրեթե ոչինչ չի արել:

Չդվածիս ծավալն անսահմանորեն չնմանալելու համար ես չեմ թվարկի Վարդենի հրատարակած գրքերն ու աղղածները, նրա կազմակերպած համերգային ցրագայությունները ես ցուցահանդեսները: Այդ ցուցահանդեսները սրբային կլինեն ես համար: Սակայն հարցը միայն Կանալը չէ: Ես ավելի զատ կորեթի ընթացողի ուսուցիչությունը կենտրոնացրել Վարդեն Գաբրիելյանի երեսուրդի վրա ընդհանրապես, մեկուրային գործիչ, բանաստեղծ, վերջապես ստեղծագործող, որն ստեղծագործում է այլ ոչ ստեղծագործությունների աշխարհին մասուցելով:

Ես բայես եմ ունեցել հայ ես օտարացի բազմաթիվ սաղաթաղի բանաստեղծների ընկեր լինելու, ես կարող եմ անվարան ասել, որ նրանցից ամենաանաստեղծն անգամ մեզապես այլի են ընկել Կանալներն մի նարգիսականությամբ, ես երբ չեմ ասում, աղղա հողու խորում անսասանորեն համոզված էին, որ իրենցից զատ երբ կան ուրիշ բանաստեղծներ, աղղա զանվում են երթողական երկուրդե սանդղուլի աննաստեղծի աս-

ծուն միեւնույն վերնագրով տպագրել Հայաստանում, որը ես եղավ կարծիք 1966 թվականին: Սակայն մինչ այդ, մինչեւ սեփական բանաստեղծությունները համեստորեն մեր առջեւ դնելը, Վարդենի օրինակում ես ամենուր Հայկո Մեծուրու, Զահրաի, Զարեհ Խրատունու, Ռոդեր Հասսեյանի, Զավեն Պիոյեայանի, Հայկազուն Գալուսյանի, երվանդ Կողբյանի ես որդեսաղա աղղի այլ գործերի գովել էր հյուսում: Երբ այստ այդ գործերից բաները Հայաստանում ծանաչված անուններ են, աղղա դրա համար նախ ես առաջ դասական են Վարդենյանի:

Գող մարդու դարձապաշտում սեփական անը մի կողմ դնելը ես ուրիշ արժանավորներին մեծարելը ոչ միայն հողու մեծության վկայություն է, այլեւ կատարյալ բանաստեղծում նարգիսականության կախարհական ցրանակից դուրս, այլսարական բարձրագույն մի մակարդակի վրա, որը հասու է միայն հազվագյուտ անհասներին: «Ես զրկել անխնա/ այլոց այգին Կահանը», գրում է Վարդենյան իր «Չանցել յանդէս»՝ ժողովածուի մեջ որդես ճգրիս մի իմանակար:

Իմանալ մյուսի ստեղծածի իսկական արժեքը ես ոչ միայն հիմանալ դրանով, այլեւ մեզապես կարողանալ մեկուրային այդ արժեքը ծիծեղելով, ժամանակին ես համարդասախան «փաթեթավորումով» մասուցել արվեստեւ հասարակությանը: Սա ոչ միայն նրին գիտելի ու սարկերի հարուստ փորձ էր դասանում, այլեւ նվիրված հողու անհատալիցի աշխատանք: Այլ խոսքով, գործնական անհրաժեշտ արժանիները ինչ են,

մեկուրային արժանավայել մեքեղ հանելու դոնփոսյան դասվանդությունը, աղղա վաղուց արդեն զբաղված կլինեն օտարագր բեւախուրաբար արվեստագետներով ես երողամիս արհամարհանով կնայեր հայ արվեստագետներին, ինչպես այստ անում են մեր հայրենակիցներից բաները երկրորդում:

Գրում եմ այս սղղերը ես ակամային մասում, քե՛ն այստ բարոյական ես նյութական փախուղում հայցնված մեր արվեստի համար ինչպիսի փրկարար դեր կխաղար Վարդենյանի նման մարդկանց ներկայությունը: Մարդկանց... Իսկ Կահան ունենի նրա նման... Նրա նվիրված աշխատանքը մեզ համար հիմա դարձապես փրկություն կլինեւր, հիմա, երբ մեր ժեհակներն կյանքն ունենի նվաստացնելով իրենց (իրենց) մեկուրային գործիչներին, սեղի ես անսեղի խոսում են արվեստի անորոշությունից, կարծես իրենի անսահմանորեն անորոշաբեր են մեր երիցս կողորջված ժողովրդի զլխին, հիմա, երբ այդնա ժեհակ է մեր արվեստը կազմակերպված ու հիմարմ մասուցել աշխարհին, երբ անկախության առաջին իսկ օրերից ժեհակ էր ստեղծել ու հետեւողականորեն կիրառել արհամիս մեկուրային խղարակախությունը: Այստ, երբ ուզում են իսկապես աշխարհին ներկայանալ որդես մեկուրային ստեղծող ազգ, աղղա մեր ժեհական այրեղի փճ վաղուց նրան ծանրաքեղեմ լինեին այդ առաւելությամբ, Բանգի համոզված եմ, որ ոչ ոք նրանից ավելի լավ չէր անի այդ գործը: Սակայն, ավաղ, կամ Վարդենյանի սեղը չգիտե՛ն կամ վստարը, չեն հավասում մեր մեկուրային ումին...

Իսկ բանաստեղծը մնում է բանաստեղծ, մյուսների փառքը հյուսելով, նա բարունակում է գրել ես հրատարակել իր բանաստեղծությունները:

Վաղուց չէի կարդացել նրան, ես Լու Աճախյանում լույս տեսած այս յոթ սեսրակներն իմ համար մի սեսակ հայտնություն եղան: Որքան որ նա բանաստեղծ էր կյանքում, այնուհասկանալի էր դարձել բանաստեղծությամբ մեջ: Նրա գործերը, լինելով որդեսաղա բանաստեղծական նոր դուրդից իրապես դրսեւորումներինց մեկը, իր գեղահոսությամբ արդեն մոտիկ են կյանքի իրապես, անդամուլծ մասուցման սկզբունքներին: Օրինակ վերցնելով «Իմ մասիս»՝ ժողովածուն սեղեղ մնանվում էր երթողական դարձ Իրնիկունի, որի անդորդ դասում մեջ երթեմն-երթեմն այլի էին գարում մեֆի յուրօրինակ խաղունները:

Սակայն այս յոթ սեսրակները նախ ես առաջ ինձ զարմացրին բանաստեղծի հայացով: Ասես Չոփաննու մի

ԱՆՆԵՆՆԱՅԻՆ ԸՆԹԱԾԻՔ

